

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเพื่อหาแผนแบบที่เหมาะสมของการสำรวจ ในโครงการปรับปรุงระบบข้อมูล การเกษตร จังหวัดเชียงใหม่ ปรากฏว่า

แผนแบบทั้ง 2 วิธี คือ แผนแบบที่ใช้ในการสำรวจเดิม ซึ่งใช้แผนแบบการสุ่มแบบแบ่งเป็นพวกแบบขั้นตอนเดียว และแผนแบบที่ใช้ในการศึกษานี้คือ แผนแบบการสุ่มแบบแบ่งเป็นพวกแบบสองขั้นตอน ให้ค่าประมาณค่าเฉลี่ยโดยรวมเนื้อที่เพาะปลูกข้าวใกล้เคียงกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันแตกต่างกันเพียงร้อยละ 7.22 เท่านั้น

ดังนั้น ในการสำรวจจึงควรใช้แผนแบบการสุ่มแบบแบ่งเป็นพวกแบบสองขั้นตอน ทั้งนี้ เนื่องจากให้ค่าประมาณโดยรวมของเนื้อที่ปลูกใกล้เคียงกันและช่วยลดปริมาณงานในการสำรวจของเจ้าหน้าที่ สกม.ด้วย โดยสามารถสุ่มครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างมาสัมภาษณ์ร้อยละ 7 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านตัวอย่าง ไม่ต้องทำการนับจุดทุกครัวเรือนในหมู่บ้านตัวอย่างนั้น เมื่อมีจำนวนหมู่บ้านตัวอย่าง 306 หมู่บ้าน และมีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ 1,670 หมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาที่พบจากการศึกษารั้งนี้ คือ มีค่าความแปรปรวนสูง โดยสิ่งที่ทำให้ค่าความแปรปรวนสูง คือ ปัญหาจากกรอบบัญชีตัวอย่าง ที่ทำการแบ่งหมู่บ้านทั้งหมดออกเป็นพวกตามลักษณะการปลูก แต่ในทางปฏิบัติ การจัดสรรหมู่บ้านตัวอย่างได้เปลี่ยนแปลงอาชีพไปหรือขายที่ดินทำกินเพื่อการเกษตรไป ทำให้เมื่อเดินทางไปสำรวจพบว่า มีจำนวนเนื้อที่เพาะปลูกลดน้อยลงไปมาก เนื่องจากการขายที่ให้นายทุน การขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร และการที่อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานภาคการเกษตรต่ำ

2. ค่าใช้จ่ายในการสำรวจตามโครงการปรับปรุงระบบข้อมูลการเกษตร คือค่าผลตอบแทนที่ให้กับ “ศกม.” ที่จะดำเนินการสำรวจภายในหมู่บ้านตนเอง โดยจำนวนครัวเรือนที่ “ศกม.” แต่ละคนทำงานโดยปกติ = 300 ครัวเรือน แม้ “ศกม.” จะสัมภาษณ์กี่ครัวเรือน ก็จะได้ผลตอบแทนเท่ากันหมด ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม เนื่องจากบางหมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือนเกษตรน้อย “ศกม.” จะทำงานได้ง่ายและน้อยกว่าบางหมู่บ้านที่มีจำนวนครัวเรือนมาก ดังนั้น “ศกม.” ที่ทำหน้าที่นี้ได้ดี จึงต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ยินดีอุทิศตนเพื่อราชการและจะต้องมีความขยัน ซื่อสัตย์ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3. ปัญหาจากการปรับเปลี่ยน บัญชีรายชื่อหมู่บ้านตัวอย่าง ของกลุ่มงานครอบครัวตัวอย่าง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกิดความล่าช้าไม่ทันสมัย เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคการเกษตร อย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

- การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปยังภาคอุตสาหกรรม
- การกว้านซื้อที่จากพวคนายทุน
- การขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บ คร่าชีวิตเกษตรกรที่อยู่ในวัยแรงงาน ไปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป่วยเนื่องจากโรคเอดส์ ซึ่งจากประสบการณ์ในการสำรวจพบว่า ในหลายหมู่บ้านเหลือเพียงคนแก่และเด็กเท่านั้น คนหนุ่มสาวในหมู่บ้านเป็นเอดส์ตายทั้งหมด
- อัตราผลตอบแทนที่ได้ต่ำ เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูงมากขึ้นกว่าทุกปี ในขณะที่ราคาขายไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสินค้าคู่แข่งและประเทศคู่ค้าในตลาดโลก ทำให้เกษตรกรเบื่อกว่าไม่กล้าเสี่ยงลงทุน

- ความไม่แน่นอนของสภาพดินฟ้าอากาศ

จากปัญหาการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่มีจำกัด ทำให้ไม่สามารถปรับปรุง บัญชีรายชื่อหมู่บ้านตัวอย่างให้ทันสมัยได้

4. เนื่องจาก พืชแต่ละชนิดมีช่วงการปลูกและช่วงการเก็บเกี่ยวแตกต่างกันไป ดังนั้นการที่จะเข้าไปสัมภาษณ์รายละเอียดการปลูกพืชต่าง ๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน ทำให้คำตอบที่ได้จากเกษตรกรอาจคลาดเคลื่อนไปจากสภาพความเป็นจริง เนื่องจากเกษตรกรอาจต้องคาดคะเนล่วงหน้าว่าข้อมูลที่ได้ควรเป็นอย่างไร

5. ในการพิจารณา หาขนาดตัวอย่างในการสำรวจ ควรพิจารณาจากค่าประมาณที่ได้จากเนื้อที่เพาะปลูกมากกว่าผลผลิต เนื่องจากสภาพการเพาะปลูกของเกษตรกร ค่าผลผลิตที่ได้จะมากหรือน้อยขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น พันธุ์ที่ใช้ การใส่ปุ๋ย สภาพดินฟ้าอากาศ และคุณภาพดิน เป็นต้น

6. โปรแกรมและวิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาหาแผนแบบที่เหมาะสม สำหรับการประมาณค่าเนื้อที่เพาะปลูกของพืชอื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ได้ โดยเมื่อสนใจที่จะประมาณค่าของพืชใดให้นำข้อมูลพืชนั้นมาดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆที่ได้เสนอในบทที่ 3 และพิจารณาหาแผนแบบที่เหมาะสมกับพืชนั้นๆ

7. โปรแกรมและวิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาหาแผนแบบที่เหมาะสม สำหรับการประมาณค่าในท้องที่อื่นๆได้